

ZBIRKA VOZILA

Treći sklop u paviljonu A predstavlja zbirka različitih vrsta i tipova vojnih vozila koje je upotrebljavala Jugoslavenska narodna armija. Ratna vozila uvijek su bila odraz najvećih tehničkih dostignuća svog vremena, pa su zato uvijek pobuđivala ne samo zanimanje mnogih, već i strahopštovanje. U zbirku su uključena dva američka zrakoplova, Thunderjet i Sabre, koja su u Jugoslaviju došla uz pomoć američke vojske u 50-im godinama 20. stoljeća. U zbirku su uključena i dva tenka, sovjetski borbeni tenk T-72 i njegova jugoslavenska varijanta M-84 koji predstavlja najveći uspjeh jugoslavenske ratne industrije.

Sovjetska samohodna haubica 2S1 Gvozdika jedan je najuspješnijih primjera samohodnog artiljerijskog sistema iz razdoblja hladnog rata. Samovozna protuzrakoplovna artiljerija u zbirci je predstavljena sa sovjetskim sistemom ZSU-57 kalibra 57 mm i sa čehoslovačkim sistemom Praga M53/59 30 mm, poznatijim pod nazivom »Ješterka«.

Borbeno vozilo pješadije BVP M-80A još se uvijek koristi u svim državama nekadašnje Jugoslavije. Koriste ga i pripadnici Slovenske vojske, ali u ograničenom opsegu.

U izloženoj zbirci posebno se ističe sovjetski rovokopač BTM-3 i tenkovski simulator na osnovi tenka T-55. Posjetitelji mogu zaviriti u unutrašnjost tenka i radni prostor posade.

PAVILJON B

IZLOŽBA PARTIZANSKIH TENKOVSKIH JEDINICA

U Paviljonu B pretežno su izloženi tenkovi i druga oklopna vozila te oružje iz razdoblja Drugog svjetskog rata. U prvoj su prostoriji izložena dva tenka Stuart: stariji model tenka s oznakom M3A1 i nekoliko mlađi model s oznakom M3A3. Oba tenka predstavljaju jako dragocjenu spomenu na prvu partizansku tenkovsku brigadu koju su obučili i opremili zapadni saveznici, a u upotrebi imala je i britanska transportna vozila Bren Carrier. Partizani su na kraju rata između ostalog upotrebljavali i američku samovoznu haubicu M7 Priest te legendarni američki motor Harley-Davidson WLA. Sovjetski tenk T-34/85 najpoznatiji je tenk Istočne fronte, a u izložbi simbolizira drugu tenkovsku brigadu koju su za razliku od prve tenkovske brigade opremili i obučili u Sovjetskom Savezu.

OKLOP SLOBODE

Izložba Oklop slobode obuhvaća sva oklopna vozila, oružje i opremu koja je u Jugoslaviju došla iz Sjedinjenih Američkih Država u 50-im godinama 20. stoljeća kao vojna pomoć nakon sukoba Tito - Stalin. Jugoslavija je tada bila isključena iz bloka komunističkih država vezanih za Sovjetski Savez.

Izložba obuhvaća nekoliko najdragocjenijih oklopnih vozila Parka vojne povijesti iz razdoblja Drugog svjetskog rata: tenk s oznakom M4A3 Sherman, samohodni top M36 Jackson, dva oklopna automobila - M3 Scout Car i M8 Greyhound te poslijeratni američki tenk M47 Patton, jedan od najtežih tenkova u zbirci Parka vojne povijesti.

PAVILJON C

Paviljon C posvećen je artiljeriji – kraljici bojišta, kako su je nekad zvali. U zbirku je uključenih nekoliko jako atraktivnih primjera artiljerijskog oružja. U prvoj prostoriji nalaze se dva topa Bofors 40 mm. Jedan je bio licenčno proizveden u Britaniji, a drugi u Americi za vrijeme Drugog svjetskog rata.

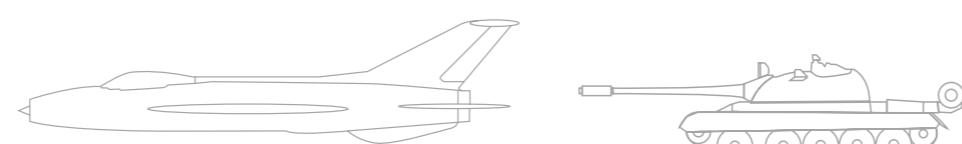
Protuzrakoplovne topove zastupaju još tri različite verzije jugoslavenskih topova M55 20/3 20 mm i dva njemačka topa s oznakom Flak 30 i Flak 38. Najpoznatiji u toj kategoriji svakako je legendarni njemački 88-milimetarski Flak 37, jedno od najboljih artiljerijskih oružja iz razdoblja Drugog svjetskog rata.

Sovjetski SU-100 dragocjen je primjerak »lovca na tenkove«, dok tešku artiljeriju predstavlja američka haubica M1 »Long Tom« 155 mm.

Na izložbi se nalaze i dva američka vučna vozila, polugusjeničar s oznakom M5/M5A1 i vučni traktor s oznakom M5 HST.

Sovjetsku artiljeriju iz razdoblja Drugog svjetskog rata predstavlja haubica ML-20 152 mm i znameniti ZiS-3 76,2 mm, a jugoslavensko topništvo predstavlja brdski top M-48B1 76,2 mm te jugoslavenski višecijevni lanser raketa s oznakom M-63 Plamen kalibra 128 mm.

Na kraju paviljona C izložen je jugoslavenski školski avion Soko 522, proizveden u tvornici SOKO u Mostaru, i zbirka zrakoplovnih bombi.

INFORMACIJE I REZERVACIJE

Park vojne povijesti Pivka

Kolodvorska 51, 6257 Pivka
+386 (0)31 775 002, info@parkvojaskezgodovine.si
www.parkvojaskezgodovine.si

PARK VOJNE POVIJESTI

MUZEJSKO - TURISTIČKI KOMPLEKS

VODIČ KROZ MUZEJ

Park vojne povijesti je muzejski i turistički centar koji se nalazi u kompleksu stare vojarne u Pivki. Vojarnu je izgradila Kraljevina Italija oko 1930. godine za obranu rapalske granice, a u razdoblju između 1945. i 1991. godine u vojarni bila je smještena Jugoslavenska narodna armija. Od 2004. godine nadalje u kompleksu stare vojarne počeo se razvijati Park vojne povijesti koji je postao najveći muzejski kompleks u Republici Sloveniji i jedan od najvećih vojno-povijesnih kompleksa u ovome dijelu Europe.

KOMANDA

Ispred ulaza u objekt Komanda stoji spomenik koji obilježava događaj zbog kojeg se ova vojarna upisala u nacionalnu vojnu povijest. 26. lipnja 1991. godine, na tzv. »dan prije«, iz ove su vojarne na ceste izšli prvi tenkovi Jugoslavenske armije i time započeli agresiju na tek osamostaljenu Republiku Sloveniju.

Komanda je nekadašnji zapovjednički objekt vojarne, dok se danas u prizemlju objekta nalazi informacijski centar Parka vojne povijesti, Turističko informativni centar Pivka, muzejska trgovina i muzejski restoran Kantina.

Stubište krasiti izložba ratnih topografskih karata slovenskog područja u 20. stoljeću, dok se u gornjem dijelu objekta nalaze prostorije namijenjene izložbi Regio Carsica Militaris. Izložba prikazuje ratnu povijest šireg područja Postojnskih vrata kao jednog strateški najvažnijeg prijelaza iz Srednje u Južnu Europu. Na istom se prostoru nalazi i jedinstvena izložba o razvoju streličarstva kroz povijest. Stalne izložbe zaokružuju izložbu Do pakla i natrag koja predstavlja priču o srušenim savezničkim zrakoplovima tijekom Drugog svjetskog rata na slovenskom području te njihovo spašavanje od strane domaćina i partizana. U Komandi se, također, nalaze i zanimljive privremene i gostujuće izložbe.

PLATO

LOKOMOTIVA

Tip 52

Njemačka lokomotiva tip 52 razvijena je tijekom Drugog svjetskog rata u svrhu njemačkog osvajanja Europe. Ratna situacija diktirala je dizajn robusne, jake, pa i što jednostavnije lokomotive koja bi bila prikladna surovim uvjetima na terenu. Osnova lokomotive bila je tadašnja najmodernija predratna teretna lokomotiva koju su pojednostavili i s nje »maknuli« sve što nije bilo potrebno. Mislili su da će ih nakon konačne pobjede moći »reciklirati«. Nova ratna lokomotiva na svoje je prvo putovanje pošla u rujnu 1942. godine. Sljedeće godine proizvodnja je provedena sa svim snagama, čak i u tvornicama na okupiranim područjima. Ukupno su izradili više od 6200 lokomotiva tipa 52. Tijekom rata u upotrebi su bile po cijeloj Evropi, čak i na istočnom, ruskom bojištu. Nakon pobjede saveznika ove su skoro nove lokomotive gotovo svugdje ostale u upotrebi i nosile su breme poslijeratne obnove. Lokomotive su nekoliko nadgradili da su bile prikladne za svakodnevnu civilnu upotrebu. Lokomotivi su dodana još dva teretna vagona iz razdoblja Drugog svjetskog rata, tako da u cjelini predstavlja njemački ratni transport iz tog razdoblja.

PAVILJON A

PUT U SAMOSTALNOST

Izložba Put u samostalnost prikazuje proces osamostaljenja Republike Slovenije s naglaskom na desetodnevnome ratu za neovisnost iz 1991. godine. Izložba u osnovnim obrisima prikazuje drugu odnosno socijalističku ili Titovu Jugoslaviju kao federalnu državu koja je u Socijalističkoj republici Sloveniji posjedovala veliku većinu slovenskog nacionalnog zemljišta. Osim Tita glavna je veza jugoslavenske federacije bila Jugoslavenska narodna armija (JLA) koja je imala iznimno jak utjecaj na razvoj države i na državno uređenje. Njena je osnovna zadaća bila obrana od vanjskih neprijatelja, međutim, u 80. godinama 20. stoljeća ta je zadaća preoblikovana u obranu od unutarnjih neprijatelja. Ograničavanjem nacionalnog razvoja i zbog grubog kršenja ljudskih prava većina Slovenaca sve je više doživljavala Jugoslaviju kao nepodnošljivu prepreku. Nakon pada Berlinskog zida i sa sve izrazitijim demokratskim

promjenama u Istočnoj Europi i u Sloveniji se pojavila snažna želja po demokraciji te želja za većom samostalnošću, što je nakon pobjede demokratske opozicije na prvim slobodnim izborima održanim u travnju 1990. dovelo do plebiscita o samostalnosti i nezavisnosti Republike Slovenije 23. prosinca 1990. godine. Čak 88,5% birača koji su učestvovali na plebiscitu odlučilo se za samostalnu i nezavisnu Republiku Sloveniju. Nakon šest mjeseci, sukladno referendumskom odlukom, slovenski je parlament proglašio nezavisnost. Proglašenje nezavisnosti Slovenije pokrenulo je brutalnu vojnu intervenciju Jugoslavenske armije koju su odlučne naoružane snage slovenske Teritorijalne obrane i milicije porazile. Poražena Jugoslavenska armija povukla se u vojarne i krajem listopada 1991. godine, četiri mjeseca nakon početka rata, napustila područje Republike Slovenije koja je konačno zaživjela kao suverena država.

Izložba omogućuje posjetitelju da kroz važne eksponate iz razdoblja osamostaljenja doživi burno ratno događanje iz onog razdoblja. U slikovitu prezentaciju prodora jugoslavenske vojske uključen je i zrakoplov MiG-21, tenk M-84 i oklopno vozilo BVP te BTR. Osim spomenutoga važne su i »relikvije« iz ratnog razdoblja 1991. godine: helikopter Gazela s oznakom TO-001 Velenje – prvo zračno plovilo koje je uspjelo pobjeći iz jugoslavenskog ratnog zrakoplovstva i tenk s oznakom T-55, dio tenkovske jedinice koja je upravo iz vojarne u Pivki prva započela agresiju jugoslavenske vojske. Među atraktivnijim oklopnim vozilima moramo spomenuti i seriju vozila BOV koja su se proizvodila u tvornici TAM u Mariboru i koja su učestvovala u različitim sukobima, tenk PT-76 i zapovjedničko vozilo MT-LBu. Važnu ulogu milicije simbolično predstavlja vozilo specijalne jedinice milicije BOV M-86, a na slovenske vatrogasce podsjeća nas vatrogasno vozilo iz Mokronoga.

PODMORNIČARSTVO JUGOSLAVIJE I PODMORNICA P-913 ZETA

19 metara duga i 76 tona teška podmornica P-913 Zeta spada među tzv. džepne odnosno diverzantske podmornice koje pripadaju razredu Una. U 80-im godinama 20. stoljeća u ratnoj su mornarici SFRJ došli do zaključka da veće podmornice nisu prikladne za izvođenje pojedinih zadataka u Jadranskom moru zbog njegovih specifičnih uvjeta, a ujedno su tražili rješenje kako povećati podmorničku flotu na ekonomičan način. Do 1989. godine u Splitu je bilo izrađenih šest takvih podmornica koje su bile nazvane po rijekama iz pojedinih republika bivše SFRJ. Izložena podmornica nazvana je po crnogorskoj rijeci Zeti, a kuma podmornice bila je crnogorska općina Nikšić. Osnovna posada bila je sastavljena od četiri člana glavne posade i šest podmorničkih diverzanata. Podmornica P-913 Zeta, u čijoj su izgradnji sudjelovali i slovenski stručnjaci te slovenska industrija, predstavlja izuzetan primjer vojno-tehničke baštine. Osim što je važan tehnički spomenik, podmornica predstavlja i spomenik posvećen svim generacijama slovenskih podmorničara koji su bili u Jugoslavenskoj ratnoj mornarici iznadprosječno zastupljeni.

Nakon velikog truda članova društva Podmorničar koje udružuje nekadašnje slovenske podmorničare, podmornica je u Park vojne povijesti stigla 2011. godine kao poklon iz Crne Gore. Postavljena izložba koja okružuje podmornicu prikazuje život i rad podmorničara. Izložba sa zanimljivim eksponatima, fotografijama i pričama podmorničara predstavlja povijest podmorničke djelatnosti na istočnoj Jadranskoj obali i razotkriva posjetiteljima dosad nepoznate detalje iz podmorničkog života. Izložbu je pripremio Pomorski muzej »Sergej Mašera« iz Pirana.

KOMANDA

- ulaznina
- Turističko informativni centar Pivka
- muzejski restoran Kantina Pivka
- muzejska trgovina Magazin
- stalne i privremene izložbe
- uprava

PAVILJON A

- izložba o procesu raspadanja Jugoslavije i o procesu slovenskog osamostaljenja
- izložba o podmorničarstvu Jugoslavije i o podmornici P-913 Zeta
- zbirka oklopnih vozila
- zbirka zrakoplova

PAVILJON B

- oklopna vozila iz Drugog svjetskog rata
- privremene izložbe

PAVILJON C

- artiljerijska zbirka
- zbirka zrakoplova

DEPO D

- ogled depo prostorija državnih muzeja

UTVRDA NA PRIMOŽU

- podzemna utvrda Alpskoga zida

KOMANDA

- parkiralište za osobne automobile
- igralište
- parkiralište za kampere
- parkiralište za autobuse

PAVILJON B

PAVILJON C

DEPO D

UTVRDA NA PRIMOŽU